

Lasten Suometar.

Lisälehti Suometarelle, perjantaina 8 p. Elokuussa.

N°. 10.

Sitä kuusta kuuleminen, jonka juuresa asunto.

W. 1856.

Walkeat waatteet.

(Saarnoja lapsille.)

1.

„Kutka nämät walkeilla waatteilla puetetut owat, ja kusta he tulleet owat? Ja minä sanoin hänelle: herra, sinäpä sen tiedät. Ja hän sanoi minulle: nämät owat ne, jotka suuresta waiwasta tulivat, ja he owat heidän waatteensa pesneet, ja owat heidän waatteensa karitsan weressä walaisneet. Sentähden owat he Jumalan istuimen edessä, ja palwelewat häntä päiwällä ja yöllä hänen temppeleissänsä: ja se, joka istuimella istuu, asuu heidän päällensä. Ei heidän pidä enää isoomaan, eikä enää janooman, eikä aurinko lankee heidän päällensä, ei myös yksikään palawuus; sillä karitsa, joka istuimen keskellä on, kaitsee heitä, ja johdattaa heitä eläwäin wesilähtein tykö; ja Jumala on kuivaawa kaikki khyneleet heidän silmistänsä.“

Rakkaat lapset! nämät sanat saatte lukea Uudessa Testamentissa Ilmestyskirjan 7 luvussa, 13—17 wärsyssä. Olette ehkä myös lukeneet kirjan nimeltä: Kristityn waellus. Muistatte siis sitä warmaan että kun matkustajat tulivat ihanoille, suloisille wuorille, niin heille näytettiin kaukolasin kautta kaikessa loistawaisuudessaansa ja kirkkaudessaansa se taiwaallinen kaupunki, johon oliwat waeltamassa. Olette ehkä myös kuulleet että ennenkun Moses kuoli, wei Jumala hänen Piisgahin wuorelle ja antoi hänen nähdä Kaanaan maan, joka kaikessa kauneudessaansa lewisi hänen silmäinsä eteen. Wiimeinen kirja Pyhässä Raamatussa on niinkuin ilmestys näillä ihanoilla wuorilla ja niinkuin Piisgahin wuori, jolla Moses seisoi katsoen luvattua maata. Kautaa näyttää se meille sen autuaallisen maan, joka meille loitosta paistaa. Kun Jumalaa pelkääwäinen mies, Rutherford, kamppaili kuoleman kanssa ja oli hengen lähdössä, huusi hän riemuten: „ihannus asuu Immanuelin maassa.“ Ilmestyskirja ja ne wärsyt, jotka siitä äsken luimme, ei näytä meille ainoastansa Immanuelin omaa ihanuutta ja kauneutta, mutta myös Immanuelin kaupungin ja waltakunnan, muuttumattomassa kirkkaudessaansa. Ah, jos oikein voisitte uskoa ja selunne silmillä nähdä, kuinka kaunis se maa on, jossa Jeesus halitsee, ettepä suinkaan silloin antaisi minikään maailmassa

wietellä ja wankeuttua itseänne, waan sinne, sinne te kaikesta sydämestänne halajaisitte. Se suuri joukko, jonka pyhä Ewangelista Johannes näki, oli kaikki autuaat; suuri joukko, jota ei yksikään lukea taitanut, kaikista palanoista, sukufunnista, kansoista ja kielistä, karitsan edessä walkeilla waatteilla puetetut ja palmut kädessä. Siellä oli wanhurskautettu Abel, joka uskossa Jumalalle uhrafi otollisen uhrin. Siellä oli Seth, siellä oli Jumalan mies Enok, joka waeli Herrassa, waroitti jumalattomia ja taiwaasen otettiin. Siellä oli Noak, joka uskossa rakensi arkin, ja sai wanhurskautuden. Siellä oli Abraham, uskowaisten isä, joka sai nähdä Kristuksen päiwän ja kuuliaisuudesta ei säästännyt omaa poikaansa. Siellä oli Melkisedek; siellä Josua, joka oli Jumalan sankari, uskossa Herraa palwelewainen kaiken huoneensa kanssa. Siellä oli profetat, siellä Kristusta rakastawa Esaias, sanomattomia waiwoja kärsinyt Jeremias, maan pa'ossa ollut Gesekiel, uskollinen, rukoilewa Daniel, wäkwä Elias, ja kaikki muut Jumalan miehet. Apostolit oliwat myöskin siellä, Jaakoppi, Paawali, Pietar ja kaikki pyhät, jotka Herrassa nukkuiwat ennenkun Johannes lähdetettiin Patmon saarelle, jossa hän kirjoitti ihmeellisen ilmestyskirjansa. O, mikä kokous, mikä joukko! Kaikki pyhät, autuaat ja pyhitetyt! Lapset, tahdotteko heidän kaltaiksiki tulla? Ettekö haluaissi olla niinkuin he ijanikaikkisesti pelastetut? Ettekö iläwöi päästä maailman turhista iloista ja wietelyksistä Jumalan ikuistin ilomajoihin? Warmaan haluatte, warmaan iläwöitte. Mutta odottakaatte, seisokaatte wahwoina, rukoilewaisina, siksi kun Jumala teitäkin kutsuu. Ja Hän kutsuu teitä, ja meitä kaikkia ihmisiä sanansa kautta parannukseen, lääntymykseen, uskoon, wanhurskauteen ja pyhyyteen. Odottakaatte ja olkaatte joka hetki kuuliaiset, ja muistakaatte että ainoastansa uskowaiset, wireät ja ahkerat lapset taiwaan waltakuntaa saawat perä. Siihen antakoon Jumala Kristuksen kautta teille tahtoa ja woimaa! Amen.

Muinaisajan seitsemän Ihmeteosta.

Ihmeteoksiksi sanottiin ja sanotaan vielä nytkin useita muinaijan kansain rakennuksia, jotka suuruutensa eli kauneutensa wuoksi woittiwat yleisen kiitoksen ja ihmetyksen. Katsokaamme lyhykäisesti muutamia niistä, joista muisto on säilynyt meidän aikoihin asti.

1.

Babylonin Muurit.

Babylon oli pääkaupunki suuressa, saman nimisessä valtakunnassa ja sisälsi kaikki, mitä itäisillä mailla muinaisena aikana oli rikasta, komeata, kaunista ja voimallista. Sen suuret, korkeat muurit olivat kuitenkin ne, jotka paraasta päästä antoivat sille etuuden ja kunnian muinaisajan kaupunkien joukossa; niitä käytettiin liikelä ja kaukaa katsomassa ja ihmettelemässä. Ne olivat niin leveät, että monta waunua hevosparineen saattoi rinnatusten niiden päällä kulkea. Meille säilyneitä tietoja myöten olivat nämät mainiot muurit 120 kynnärän korkeiset ja 30 kynnärää leveät. Babylon oli muinoin tiedon ja opin pääpaikka, ja Babylonin papit, joita nimitettiin Kaldealaisiksi, olivat kaikkein muiden senaikuisien kansain opettajat tähtitiedossa. Mutta hukkaan nyt enää etsimme sitä muinoin niin komeata ja kiitettyä Babylonin kaupunkia, sillä kaikki maailmassa lakastuu aikaa voittain niinkuin ruoho. Voimallisen kuniin kaan Nebukadnetsarin hallituksen perästä, josta Piipissä paljon puhutaan, kaatui tämä wälewä valtakunta, kunne Persian urhoollinen kuningas Kyros miekalla sen voitti ja yhdisti oman valtakuntansa kanssa yhteen. Kun Aleksanteri suuri sitte walloitti Persian wallan, tuli Babyloninkin hänen allensa; mutta hänen kuoltua muutettiin sinne hallitsija hallitsijan perään, ja wihdoin huonontui koko Babylonin valtakunta niin, että eräs Rahometin jälkeläinen otti sen omaksensa ja rakennutti wanhan Babylonin paikalle toisen kaupungin nimeltä Bagdad, jonka teki pääkaupungiksensa. Sen jälkeen tuli se Turkkilaisten waltaan ja on heillä vielä nytkin; mutta muinaisesta voimallisesta ja komeasta Babylonista ei löydy enää jäljellä muuta kuin sammaltuneita kiviurainioita, joita nykysen ajan oppineet Euroopasta owat kairaneet ja löytäneet niistä paljon kaluja ja aseita muinaisajan historian walaisemiseksi.

2.

Semiramin Puutarhat.

Myöskin nämät maailman toiseksi ihmeteoksiksi sanotut puutarhat olivat Babylonissa. Wiisas kuningatar Semiramis oli ne istuttanut ja teettänyt, ja sentähden nimitetään ne hänen nimellensä. Ne olivat neliskulmaiset, kunkin kulman siwu telewä 200 kynnärää, ja sjuuwat niinkuin lehtarin penkit, yhtä korkealla kuin kaupungin muurit, jonkatähden niitä sanottiin riippuwiksi puutarhoiksi. Niihin noustiin 5 kynnärän lewyistä rappuja myöten. Koko puutarha oli siis iso rakennus päällestysten olewilla laipioilla. Siwuilla oli 11 kynnärää leveät muurit, jotka kossu pitivät nämät komeat ja kauniit puutarhat. Multa, jossa puut kaswoivat, lepäsi lyhysewyillä ja niin sywältä, että suurimmatkin puut saattoivat tarhasa kukoistaa ja pystysä pysyä. Oli-mäisessä tarhasa oli suuri summatoin wesi-laitos, josta

wettä juokfutettiin koneilla muihin tarhoihin, ja siihen nostatettiin wesi myöskin koneellisesti lähellä olewasta joesta. Näitä puutarhoja käytettiin myös ympäri maailman katsomassa, lienewätkö sitte todella olleet niin suuret ja kauniit kuin sadunsekaiset kertomukset niistä juttua laskelewat.

3.

Dianan Tempeli Ephesosssa.

Banhemmista ajoista asti on tämä naisjumalan tempeli ollut tuttu ja kauneudestaan kiitetty. Sadut kertowat sen tairaasta pudonneen, sillä ihmiset eiwät olissi muka niin foreata temppeleä woineet rakentaa. Monta kertaa kohtasi sitä häwitys, mutta se rakennettiin aina uudelleen vielä entistä kauniimmaksi, ja kun eräs mies nimeltä Herostratos sytytti tämän temppelein tuleen sen kautta woittaaksensa kuolemattoman nimen, niinkuin woittikin, käyttiwät asijat Ephesossa kaikki omaisuutensa sen jälleen rakentamiseen; waimot ja naiset antoivat kaikki kultaset ja hopeiset koreuksensa. Kaikki sataa ja 20 wuotta sanotaan kaikkein kansain Afriasssa rakentaneen tätä mainiota temppeleä, josta myös Apostolein tekoin 19 luvussa puhutaan. Sen pituus oli ollut 212 kynnärää ja joka siwu koristettu 127 kauniilla, 30 kynnärän korkeisella patsaalla. Mutta jos se ulkoakin oli komea, niin sisus se wasta somalta oli paistanut; siellä löytyi monta sataa kaunista ja kallista maalausta ja kuwaa, jotka Kreikanmaan paraimmat mestarit olivat tehneet. Riemullisella ja jalolla tunnolla katsoiwat Ephesläiset kaunista temppeleänsä, ja kun Herostratos sen poltti, päättiwät he ei milloinkaan mainita hänen nimeänsä. Aleksanteri suuri tahto maksaa temppelein kustannukset palon perästä, mutta Ephesläiset eiwät suostuneet siihen, sillä he tahtoivat omilla waroillansa jälleen rakentaa wanhan ja mainion temppeleänsä.

4.

Olympialais Jupiterin Kuwapatfas.

Waikka Kreikkalaiset olivat siwistyneemmät kuin kaikki muut muinaisajan kansat, seisoiwat he kuitenkin Jumalan tuntemisessä aiwan alhaalla partaalla. Samalla tawalla kuin raa'at naapurinsa palveliwat he monta epäjumalaa, joille omistiwat samat hywät ja pahat omaisudet kuin ihmisellä on synnillisessä luonnossa, sillä erotuksella waan että Jumalat saiwat suuremmissa määrässä kuin ihmiset kaikki hywyiden eli pahunden merkit. Kreikkalaisten Jumalat olivat jalot, urhoolliset, wielkaat, taitawat ja tietäwät. Mutta tässä ei ole tilaisuutta laweammalta teille selittää ja kertoa heidän Jumaloistansa. Olkoon waan sanottu että muinaisajan Kreikan kansain jumalain ja jumalattarein joukossa oli woimallinen Zeys yllinä ja häntä sanottiin roomalaisella kielellä Jupiteriksi. Häneltä huudettiin apua ja neuwoa kaikissa tilaisuuksissa ja hänen kunniaksensa rakennettiin temppeleä useihin paikkoihin. Athenalainen

mainio sankari Thefeus oli Jupiterin funniaksi toimitannut ja asettanut Olympialaiset Pelit, joita vietettiin joka neljäs vuosi, ja Olympian kaupunkiin Elisnimisessä maakunnassa pyhään Altin laksoon rakennutti hän temppelin Jupiterin palvelukseksi ja siitä sai tämä ylijumala nimen Olympialainen. Koko Kreikan kansa kokoontui näihin Olympialaisten Pelien vietäntöön ja ne olivat sillä tavalla suuret kansalliset juhlit Kreiknmaalla. Kreikkalaisten kiitettäviä kuwahakkaaja, mainio Phidias, otti Jupiterin kuvan tehdäkseenä elfenluusta ja kullasta, joka teos onnistui niin hyvästi, että jokainen, joka sen näki, hämmästyti ja tunsi hartaita liikuttujia sydämesjnsä. Tämä kuvapatsas oli niin suuri ja korkeaa, että se kohoisi sen lähes 46 kyynärää korkean temppelin kattoon, jossa se seisoi. Kuvan päässä oli öljypuun lehtien näköinen kruunu. Dikeassa kädessä oli voiton jumalatar, myöskin elfenluusta ja kullasta ja vasemmassa sauva, jonka nenässä istui kotka. Kotka eli Jupiterin lintu. Salkimet ja manteli oli puhtaasta kullasta, eläinten ja kukkain kuvilla koristettut. Istuin seisoi neljällä pilarilla ja seinä oli kaikellailla kalliilla kaunistuksilla koristettu. Itse Jupiter, ylijumala, paistoi kullalta, elfenluulta, ebenpuulta ja kalliilta kivistä ja yleensä oli hän kaunistettu foreilla maalauksilla ja koverrustoilla. Jumalan jalkain juuresa olivat nämät sanat kirjoitettuna: „Minä olen Athentalaisen Phidiasin, Karniden pojan, tekemä!“ Rautahäkki oli tehty tämän mainion kuvapatsaan eli oikeimmin sen istuimen ympärille. Pää ja kasvat olivat kuitenkin kauniimmat ja jaloiimmat osat koko kuvassa; joka niitä tarkkuudella katsoi, hänen ajatukseensa oli itsestjnsä kohonnut näkymättömän Jumalan aavistukseen. Tunnettu ei ole miten tämä kallis ja kiitetty kuvapatsas on hävinnyt, mutta ei sitä enää löydy, waikka on fyllä etsitty.

Elefanti.

Suurin kaikista maa-eläimistä on Elefanti; se elää Afrikassa ja Itä-intiassa, jossa viime mainitussa maassa se pidetään kesynä ja toimittaa ihmisille suuria palveluksia ymmärtäväisyytensä ja voimansa kautta. Elefantilla on vahva, kummallisen ja kömpelön näköinen ruumis ja se kasvaa noin 6 ja 9 kyynärän korkeiseksi; kuonan asemesta on sillä pitkä, lihainen kärsä, jonka nenä on ikäskuin sormi, jolla se osaa ottaa lantia maasta ja auasta vaikka minkälaisen solmun. Kärsän alla on suu, johon se kärsänsä nenällä pistää ruuan. Suusta kasvaa ja pistää ulos kaksi suurta koukku-hammasta, josta elfenluuta saadaan.

Elefantia käytetään villipetojen pyyntöön; jahtimiehet istuvat sen seljässä, jossa heillä on vakainen turvapaikka villipetojen päällerynkäessä. Sodassa kantaa se seljässjnsä vähäisen tornin, jonka sisässä sotamiehet ovat, ja matkoilla kantaa se kolmatta kym-

mentä henkeä pitkiä matkoja uupumatta. Matkamiehillä on aina tikapuut muassa, jolla kuljettajansa selkään pääsevät ja seljistä alas. Elefanti on työssä ahkera, kiitollinen ja kuuliainen omistajansa käskyille. Väkeviä juomia rakastaa hän hyvin ja tekee työtä ahkerammin, kun sille semmoisia eli sokeria lupaa. Elefanti elää noin 100, 150 ja 200 vuoden vanhaksi.

Suratin kaupungissa Itäintiassa oli räätäliillä tapana antaa yhdelle elefantille, jota hänen talonsa sivuitse käytettiin jokapäivä juottamassa, nippusen nurmea eli lehtiä, josta se oli hyvin kiitollinen ja ystävällinen. Muutamana päivänä ei räätäli antanutkaan mitään, pisti vaan neulalla elefantin kärsään. Mutta tuon tekosen elefanti tulevalla juottokerralla pakitsi. Juottuansa otti se mutaista vettä kärsänsä täyteen ja palatessansa ruiskautti sen kaikki räätälin ja hänen työnsä päälle. Lämpimissä maissa istuvat nimittäin kästyöläiset useasti kadulla työtä tehden ja raitista ilmaa nautiten. — Kärsässjnsä on elefanteilla paljon voimaa ja saattavat sillä nostaa ja viskata miehen korkealle ilmaan, ja yhdellä lyömisellä tappaakin kärsällensä ihmisen. Kerran vihastui elefanti jostakusta pahasta teosta, joka hänelle tehtiin, ja julmistui niin, että repi itsensä irti ja kaikki pakenivat sen edessä. Kadulla istuva, ruohoja myövä vaimo antoi tavalisesti tälle elefantille muutaman kouranlisen ruohoja, mutta häinkin pakeni tällä kertaa, heittäen pienen lapsensa myömäpaikalle. Raivossa oleva elefanti hypäsi juuri sinne, missä lapsi oli, ja jokainen luuli että se tappaisi sen; mutta se otti lapsen kärsänsä ja nosti varullisesti vieressä olevan aitan katolle ja heitti sinne vahingoittamatta istumaan.

Elefantin kärsä on noin 3 eli 4 kyynärän pituinen. Karvaltansa on tämä eläin mustan harmaa ja välistä valkea. Karvat ovat lyhyet ja häntä kyynärän eli puolentoista pituinen. Silmät pienet ja korvat melkein pyöreät. Elefanti elää nuorista puista, juurista, hedelmistä ja kukkaisten lehdistä, joita se hyvin mielellänsä syö, niinkuin hienoja ruohojakin.

Seuraavalla sivulla oleva kuva osoittaa Elefantin ja Rhinosero-eläimen tappelua toistensa kanssa. Rhinosero eli sarvikuona, joten se nimitetään siitä, että sillä on paksu sarvi kuonan päällä, on myös suuri ja väkevä maa-eläin. Se asuu myös Aasiassa ja Afrikassa. Ei se ole niin väkevä kuin elefanti, mutta vaikka sen tappelukumppali on lyönyt sen allensa, on seki puoleltansa haavoittanut mahan alta elefantin. Tämä kuvaus on tehty sen kertomuksen mukaan, jonka roomalainen kirjoittaja Plinius muinaisajana on kirjoittanut elefantin ja rhinoseron tappelusta Roomin kaupungissa. Rhinoseros kuuluu hiovan sarvensa teräväksi kiviin ennenkun tappelemaan rupee. Ennen vanhan pidettiin Roomissa tämmöisiä

villipetojen tappeluita suuren kansan joukon läsnä ollessa sitä varten tehdyssä näytelmähuoneessa.

Tähän panemme myös erittäin näiden suurien eläimien kuvat. Ruotsiksi sanotaan rhinoserota nos-hörningiksi ja suomeksi voipi sitä nimittää sarvikuonaksi. Aasian sarvikuonalla on yksi mutta Afrikan kaksi sarvea kuonassa, joista etimäinen on niin helposti kiini, että lyö loukkua takimaista vasten. Lyhyellä turvallansa osaa tämäkin eläin ottaa maasta kaikenlaisia pieniä kaluja. Sarvikuonalla Afrikassa on

sileä nahka mutta Aasiassa kurttunen. Karvalta ovat kumpaisetkin harmaat eli mustan puhuvat. Nahka on suuremmaksi osaksi karvatta, mutta niin luja ja vahva, ettei miekan terä eikä tussarin luoti pysty muuante kuin pään ja mahan välipaikkoihin. Juoksulta on se sukkelampi kuin hevonen ja sillä on hyvin hieno vainu ja kuullo. Orjantappuran kaltaisia kasvuja syö se mieluisemmasti kuin nurmea ja heinää, mutta ei milloinkaan lihaa. Mutasissa ja vetisissä paikoissa makaa se halullisesti. Elää mieluisesti itseksensä ja on vaikea pyytää. Ihmiselle ei se tee pahaa muulloin kun ärsyttäessä ja jahtaessa ja on silloin hyvin julma. Pakoon pääsee sen edestä sillä tavalla, että juoksee sivulle eli taakse, sillä sarvikuonalla on huono näkö ja se käännäikse kumpelösti. Se elää sadan vuoden vanhaksi.

Kankahan kutoja.

Neiti kangasta kutovi,
Sukkulajista suikahutti,
Kultakangasta kutovi,
Hopiaista helkytteli,
Kultarihmaset kulisi,
Helisi hyvät hopiat.
"Kelle tuota kankahaista?"

"Kullalleni kultapaian,
Hopialleni hopian.
Kohta kaupoiltaan tulevi,
Turun maalta matkoavi,
Kohta kolmen yön perästä,
Viikon päästä viimeistäki."

"Jop' on kuoli kultasesi,
Meni mielitiettysesi,
Laiva poikki, toinen halki,
Kolmas kuivalle karille,
Itse haukien iloksi,
Abvenien armahaksi."

Neiti tuosta itkemähän,
Kultakangas katkemahan.

"Ele itke neiti nuori,
Tuolta sulhosi tulovi,
Alta rannan aivot soui,
Päättä rannan pää näkyvi,
Tuo sulle sinisen silkin.
Sekä uuet ummiskengät."

(Kant.)

Arvoituksia.

Selitys viime n:ron arvoituksiin: 15) päiväpaiste, kaste, sumu, huude; 16) reen painimella.

17) Kesällä viuhkaa, vaukkaa, talven aitassa asuu? Arvaa se.

Tämän n:ron toimitti

J. P.

Helsingissä.

Suomalaisen Kirjallisuuden-seuran kirjapainossa.

Painoluovan antanut: L. Heimbürger.